

ΠΕΤΡΟΣ Γ. ΤΖΕΦΕΡΗΣ*

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται οι ετήσιες παραγωγές για τα βασικά προϊόντα της μεταλλευτικής/μεταλλουργικής βιομηχανίας που αφορούν τα έτη 2008 και 2009.

Τα στοιχεία αυτά είναι συνδυασμός στοιχείων που προέρχονται α) από τα στατιστικά που τηρεί η Διεύθυνση Πολιτικής Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπ. Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ΥΠΕΚΑ και β) τα στοιχεία που δημοσιοποιεί ετήσια ο Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων (ΣΜΕ). Για πρώτη φορά, μετά από μια μεγάλη περίοδο θετικών ρυθμών ανάπτυξης, το 2009 ο τομέας παρουσίασε σημαντική κάμψη σε όλα τα μεγέθη, ακολουθώντας την σημαντική πτώση στη ζήτηση αλλά και τις τιμές των πρώτων υλών στους κλάδους της χαλυβουργίας, των κατασκευών, της οικοδομής, του τσιμέντου και του σκυροδέματος. Στα προϊόντα του κλάδου υπήρξε πτώση παραγωγής και αξίας πωλήσεων που κυμάνθηκε από 20-30% και σε ορισμένες περιπτώσεις 50% και πλέον, κάτω από τα αποτελέσματα του 2008.

Αναλυτικότερα, είχαμε πτώση κατά 23% στην παραγωγή αδρανών δομικών υλικών, λόγω συρρίκνωσης της εγχώριας οικοδομικής και κατασκευαστικής δραστηριότητας. Ανάλογα επλήγησαν και τα βιομηχανικά ορυκτά, τομέας κατεξοχήν εξαγωγικός: 14% πτώση στην παραγωγή περλίτη, πάνω από 30% πτώση στην παραγωγή μπεντονίτη, 55% πτώση στην παραγωγή ελαφρόπετρας, 27% πτώση στην παραγωγή γύψου και ανυδρίτη, 21% πτώση στην παραγωγή ποξολάνης, 45-55% πτώση στην παραγωγή αστρίων, αμφιβολίτη, ολιβινίτη και χουντίτη, μηδενισμός στην παραγωγή καολίνη και αμιάντου.

Ενθαρρυντική είναι η αύξηση της παραγωγικής δραστηριότητας των προϊόντων της ατταπουλγίτινης αργίλου καθώς και της χρήσης αστρίων, προϊόντων αν-

θρακικού αβεστίου και ειδικών ποξολανών, πέραν της τσιμεντοβιομηχανίας, για ειδικές εφαρμογές (πχ. ειδικά δομικά κονιάματα, πληρωτικά υλικά κλπ) με υψηλή προστιθέμενη αξία και περιβαλλοντική διάσταση.

Η εγχώρια παραγωγή ενεργειακών ορυκτών (λιγνίτη) διατηρήθηκε στα επίπεδα του 2008 (παρουσίασε ανεπαίσθητη μείωση της τάξης 3-4%). Σημαντική είναι και η αύξηση παραγωγής σε αργό πετρέλαιο (κατά 25% περίπου) λόγω επανέναρξης λειτουργίας της παραγωγικής γεώτρησης στο κοιτάσμα Βόρειος Πρίνος, από τον 7/2009.

Επίσης, μεταξύ 20-50% κυμάνθηκε η πώση στα μαγνησιακά προϊόντα (μαγνησίτης, δίπτυρη και καυστική μαγνησία, πυρίμαχες μάζες) και μεταξύ 15-30% στην παραγωγή ακατέργαστου υλικού καθώς και προϊόντων εμπλουτισμού των μεικτών θειούχων μεταλλευμάτων (συμπυκνώματα θειούχου μολύβδου, ψευδαργύρου και σιδήρου).

Εντός του 2009, οι βασικές μεταλλουργίες παραγωγής πρωτόχυτων Al και Ni μείωσαν την παραγωγή τους κατά 18% και 50% αντίστοιχα, συμπαρασύροντας πτωτικά την εγχώρια παραγωγή βωξίτη (10%) και σιδηρονικελιούχων μεταλλευμάτων (38%). Ειδικά για το νικέλιο (Ni), η παραγωγική συρρίκνωση έφθασε στο ιστορικό χαμηλό επίπεδο των 8269 tn (πτώση 50,3% σε σχέση με το 2008), κυρίως λόγω μείωσης της ζήτησης σε ανοξείδωτο χάλυβα αλλά και της σφράγισης ορισμένων ηλεκτροκαμίνων το φθινόπωρο του 2009.

Τέλος η παραγωγή των προϊόντων (και παραπροϊόντων) μαρμάρου περιορίστηκε 20-30% σε σχέση με το 2008 τόσο λόγω περιορισμού ζήτησης τόσο στην εγχώρια όσο και τη διεθνή αγορά.

Για το 2010 ήδη εμφανίζονται προοπτικές ανάκαμψης του κλάδου διεθνώς λόγω της κλιμακούμενης αύξησης (20-30% σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα) στη ζήτηση των πρώτων υλών, γεγονός που πιστεύουμε ότι θα έχει σύντομα θετική επίπτωση και στην εγχώρια αγορά.

* Διδάκτωρ ΕΜΠ, Δ/ση Πολιτικής Ορυκτών Πρώτων Υλών ΥΠΕΚΑ,
E mail: tzeferisp@eka.ypeka.gr

Η παρούσα ύφεση μπορεί -υπό προϋποθέσεις- να εκληφθεί ως αναπτυξιακή πρόκληση κι ευκαιρία για την ελληνική μεταλλευτική/μεταλλουργική βιομηχανία, η οποία θα πρέπει να επανακαθορίσει τη στρατηγική αλλά και τις τακτικές της, εντός των πλαισίων του «οδικού χάρτη» της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τις πρώτες ύλες (RMI). Χρειαζόμαστε μια καθαρή, δομημένη μεταλλευτική πολιτική που να ισορροπεί ευσταθώς την ανάγκη για το περιβάλλον αλλά και την

αναγκαιότητα στην πρόσβαση των πρώτων υλών. Οι προκλήσεις για βιώσιμο εφοδιασμό και διαχείριση των Ορυκτών Πόρων αλλά και των παραγόμενων αποβλήτων, οικο-αποδοτικότητα, επαναξιοποίηση κι ανακύκλωση των δευτερογενών πηγών, ασφάλεια και περιβαλλοντική ευθύνη, αποτελούν ορόσημα που, σήμερα περισσότερο από ποτέ, έχουν διευρύνει την διαχρονική τους αξία, πιέζοντας για ανάκαμψη και νέες βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις.

ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ		
Παραγωγή Λατομικών/Μεταλλευτικών/Μεταλλουργικών Προϊόντων		
ΠΑΡΑΓΩΓΗ	Ποσότητα σε τόνους (Μεταίρια) εκτός εν αναπόσει διαγραφικά	
	2008	2009
Βωξίτης	2.174.000	1.935.000
Άλουμινο, πρωτόχυτο (κατανομή επιπέδου)	162.339 ¹	134.737 ²
Άλουμινα Al ₂ O ₃ (ένυδρη)	771.769	718.797
Άλουμινα Al ₂ O ₃ (ένυδρη)	807.500	795.500
Μικτά θυσίατα μεταλλεύματα (ζηροί tn)	264.299	225.054
Θαυόχος Μόλυβδος, PbS (σημπόκιωμα, θηροί tn)	23.314	17.027 ³
Θαυόχος Ψευδάργυρος, ZnS (σημπόκιωμα, θηροί tn)	46.532	34.255 ⁴
Θαυόχος σίδηρος, FeS ₂ (σημπόκιωμα, θηροί tn)	176.335	116.706
Σιδηρονικελικό μέταλλωμα (Λιπερήτης)	2.261.637	1.400.000
Κράμα σιδηρονικελίου (FeNi)	87.664	42423 ⁵
Νικέλιο στο κράμα σιδηρονικελίου	16.640	8.269
Σκουριά (χονδρομερές παραπροϊόν)	85.345	62.022
Σκουριά (τριμμένο παραπροϊόν, -5 mm)	90.180	52.696
Λευκόλιθος/Μαγνησίτης	455.069	250.234
Διπιρη Μαγνησία	48.719	22.370
Κουσατική Μαγνησία	70.545	55.545
Πυρίμαχος μάζες	35.617	31.634
Αμίοντος	0	0
Μπεντονίτης (πρωτογενές υλικό)	1.500.000	844.804 ⁶
Απατουλιγική Αργίλος ⁷	28.584 ⁸	81.382 ⁹
Χουπτιτής/Υδρομαγνησίτης	19.600	10.652
Ποζολάνη	1.050.000	830.000
Ποζολάνες ειδικών χρήσεων	NA	21.532 ¹⁰
Καολίνη	4.360	0
Περλίτης (πρωτογενές υλικό)	1.000.000	862.935 ¹¹
Περλίτης (κατεργασμένος)	600.000	398.451 ¹²
Κίσηρης (ελαφρόπετρα)	828.000	381.000
Διοξειδιο του πυριτίου (Πυρηνικά)	64.521	37.905
Γύψος και ανυδρίτης	1.000.000 ¹³	730.000 ¹⁴
Ολιβίτης (πρωτογενές)	37.150	48.050
Αμφιβολίτης	57.500	25.902
Ανθρακικό ασβέστιο (άμορφο και κρυσταλλικό)	126.357 ¹⁵	580.000 ¹⁶
Αστρία	62.000 ¹⁷	28.617 ¹⁸
Χαλκοΐας και χαλκίτης	16.201	10.909
Διοξειδιο του άνθρακα (CO ₂) [υγρό]	12.200	8.000
Τάλκης	NA	NA
Λυγίτης	64.521.000	61.800.000
Αργό Πετρέλαιο (σε βαρέλια)	477.879	628.278
Φυσικό Αέριο (σε Nm ³) ¹⁹	14.068.056	11.123.714
Αλάτι (μη ορυκτό, διζατμίσιως)	220.000 ²⁰	189.000 ²¹
Ασβαστολιθικά Αδρανή	85.000.000 ²²	65.000.000 ²³
Μάρμαρο (σε κυβ. μέτρα)	347.526 ²⁴	255.516 ²⁵
Ξαφάρια (όγκοι σκανιτσίου σχήματος)	451.505	254.491
Μαρμαρικά παραπροϊόντα (λατύπες)	1.218.056	761.933

NA: δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

*: στοιχείο κατ' εκτίμηση

(πηγή: ΥΠΕΚΑ, ΙΜΕ)

¹ προϊόν ηλεκτρόλυσης; 163.934 tn (για το 2008) και 129.774 tn (για το 2009) ² Περιεχ. | Pb: 11.479 tn, Ag: 26.968 Kg, Au: 27,92 Kg

³ Περιεχ. Zn: 16.815 tn, Ag: 3.189 Kg, Fe: 3.726 tn, As: 353,8 tn

⁴ 19,49%Ni Λαρκο ΓΜΜΑΕ

⁵ Μπεντονίτης: S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. ΜΠΕΝΤΟΜΑΙΝ Α.Ε., Sud Chemie Hellas, Ελ. Μεταλλευτική ΕΠΕ, Μαυρογιάννης

⁶ απατουλιγίτης/παλυγκοσκίτης και αμεκίτης/ασπυνίτης

⁷ ποζολάνες ειδικών χρήσεων: κονιάματα, πληρωτικά, κλπ.

⁸ Περλίτης: S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε. ΕΕΚΟΜ ΑΕ, ΠΕΡΛΙΤΕΣ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΕ, ΜΗΛΟΠΑΝ ΑΕ

⁹ S&B Βιομηχανικά Ορυκτά Α.Ε.

¹⁰ Γύψος: ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΑΕ, ΛΑΒΑ ΑΕ, ΒΡΒ ΕΛΛΑΣ ΑΒΕΕ, ΚΝΑΟΥΦ ΑΕ

¹¹ μόνο άμορφο CaCO₃, IONIAN KALK S.A.

¹² προϊόντα ανθρακικού ασβεστίου άμορφο και κρυσταλ. (κονιάματα δόμησης, πληρωτικά, μαρμαρόσκονη, στόκος, marmoline, alfatix, iskal, iskalit κλπ)

¹³ Αστρία: ΜΕΒΙΟΡ ΑΕ, ΛΕΥΚΟΓΕΙΑ ΑΕ (2008), ΜΕΒΙΟΡ ΑΕ (2009)

¹⁴ Κανονικό κυβικό μέτρο (Nm³) δηλαδή ένα κυβικό μέτρο αερίου σε κανονικές συνθήκες θερμοκρασίας και πίεσης.

¹⁵ Ογκομάρμαρα και σχιστολιθικές πλάκες